

„Nekřesej do kaše, křesej do troudu...“ 200 let od narození Karla Havlíčka (1821–1856)

I.

„Lhát nechci a nebudu: abych ouplnou pravdu a celé své upřímné mínění vyslovil již nyní, tohoť snad nikdo ode mne žádati nebude. Hotov jsem zodpovídati každé slovo před nejpřísnějším soudem, bude-li jen spravedlivý a lidský. Ostatek ale Bohu poručeno.“

(Národní noviny č. 57, 24. 6. 1848, s. 225)

II.

Vojenským velitelem Prahy se stal 20. května 1848 Alfréd kníže Windischgrätz a ten sílu zbraní demonstroval manévry ve městě. K výbuchu násilí došlo srážkou vojska s lidem proudícím ze sbratřovací mše, která se konala na Václavském náměstí, 12. června. V Praze vyrostly barikády. Porážka svatodušních bouří, kapitulace Prahy a následující vyšetřování přinesly mnoho represí, především zatýkáni a vyšetřování. Nad Prahou byl vyhlášen stav obležení 18. června a trval do 20. července 1848. Omezil základní, teprve nedávno prosazená, občanská práva, tedy i zrušení svobody tisku. Původně sice měly listy vycházet již 19. června, ale protože Windischgrätz zakázal uveřejnit jakékoli vyličení pražských událostí, noviny tištěny nebyly. Čeští i němečtí redaktori se 20. června písemně (tento koncept stylizoval Havlíček) obrátili na Lva Leopolda hraběte Thuna, nejvyššího úředního představitele země, zda jejich listy budou cenzurovány. Mezi redaktory panovala jednota v tom, že nebudou vydávat své listy, dokud bude nad Prahou panovat stav obležení. Tisknout se začalo ale dřív. Thun ujistil, že bude možné listy vydávat, pokud nebudou „popuzovat“ texty o nedávných událostech. Havlíček obnovil Národní noviny 24. června, hned jak začaly vycházet listy německé, nechtěl, aby český čtoucí publikum zůstalo bez informací.

III.

Karel Kazbunda, *Karel Havlíček Borovský*, Praha 2013; Otto Urban, *Česká společnost 1848–1918*, Praha 1982.

